

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามนโยบายของรัฐบาล โครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทน กรณีศึกษาสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด และเข้าร่วมโครงการพืชอาหารและพลังงานทดแทนซึ่งเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในปีพ.ศ.2551 จำนวน 144 ราย จากการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาครั้งนี้แบ่งกลุ่มการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ออกเป็น 2 ประเภท ตามประเภทการดูแลรักษาแบบมีระบบน้ำและแบบไม่มีระบบน้ำตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ทำการวิเคราะห์หาต้นทุนต่อไร่ ต้นทุนต่อกิโลกรัม ผลตอบแทนต่อไร่ ผลตอบแทนต่อกิโลกรัม ราคาขายต่อกิโลกรัม ผลผลิตกิโลกรัมต่อไร่ กำไรสุทธิต่อไร่ และทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนอัตรากำไรสุทธิ(Profit Margin Ratio) อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม(Return on Total Assets) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(Return on Equity) และอัตรากำไรต่อต้นทุน

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ

ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรจำนวน 144 ราย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 5-35 ไร่ ในรอบระยะเวลาหนึ่งปี เกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 1 ครั้ง ช่วงปลายฤดูฝนเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคมและเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ซีพีดีเค888 ทั้งจำนวนเนื่องจากป้องกันการกลายพันธุ์ของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด และเกษตรกรให้เหตุผลที่เกษตรกรเลือกปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ เนื่องจากได้สิทธิในการกู้ยืมเงินมาเป็นทุนหมุนเวียน คิดเป็นร้อยละ 66.08 มีตลาดกลางรองรับซื้อผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 30.41 จำหน่ายได้ราคาดี คิดเป็นร้อยละ 2.34 และได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่ดูแลคิดเป็นร้อยละ 1.17 ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการฯ โดยให้เหตุผลอันดับแรกคือได้สิทธิการกู้ยืมเงินมาเป็นทุนหมุนเวียน คิดเป็นร้อยละ 61.67 รองลงมามีตลาดรองรับซื้อผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 33.89 ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่

ดูแล คิดเป็นร้อยละ 3.33 และจำหน่ายได้ราคาดี คิดเป็นร้อยละ 1.11 เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดความรู้หรือการศึกษาวิชาการในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จากหน่วยงานที่ดูแลโครงการฯ เจ้าหน้าที่นิคมการเกษตรแม่สอด เจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดและเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 72.44 รองลงมาเป็นเพื่อนบ้านและเพื่อนเกษตรกรด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 23.08 และบางส่วนการศึกษาจากที่อื่น คิดเป็นร้อยละ 3.20 และจากเอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.28 เกษตรกรร้อยละ 92.36 มีความคิดเห็นจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นในอนาคตโดยให้เหตุผลว่ามีแหล่งเงินกู้ยืมมาเป็นทุนหมุนเวียนและจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดได้ราคาดีและเกษตรกรร้อยละ 7.64 มีความคิดเห็นจะไม่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นในอนาคตโดยให้เหตุผลว่า เกษตรกรไม่มีที่ดินเหลือทำการเกษตรและจะหันไปปลูกพืชพลังงานชนิดอื่นที่ต้นทุนต่ำกว่า เช่น อ้อย มันสำปะหลัง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ

ต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วย ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ ต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ ของทั้ง 6 กลุ่ม มีรายละเอียด ดังนี้

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ ขนาดพื้นที่ 5-35 ไร่ มีต้นทุนประกอบไปด้วย ต้นทุนผันแปร 1,607.84 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่ 559.31 บาทต่อไร่ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,167.15 บาทต่อไร่ หรือ 2.74 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 74.19 และ 25.81 ตามลำดับ

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ ขนาดพื้นที่ 36-65 ไร่ มีต้นทุนประกอบไปด้วย ต้นทุนผันแปร 1,655.15 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่ 550.80 บาทต่อไร่ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,205.95 บาทต่อไร่ หรือ 2.77 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 75.03 และ 24.97 ตามลำดับ

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ มีต้นทุนประกอบไปด้วย ต้นทุนผันแปร 1,619.31 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่ 563.37 บาทต่อไร่ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,182.68 บาทต่อไร่ หรือ 2.77 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 74.19 และ 25.81 ตามลำดับ

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 5-35 ไร่ มีต้นทุนประกอบไปด้วย ต้นทุนผันแปร 1,610.94 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่ 561.99 บาทต่อไร่ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,172.93 บาทต่อไร่ หรือ 3.22 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 74.14 และ 25.86 ตามลำดับ

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 36-65 ไร่ มีต้นทุนประกอบไปด้วย ต้นทุนผันแปร 1,613.86 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่ 552.56 บาทต่อไร่ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,166.42 บาทต่อไร่ หรือ 3.15 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 74.49 และ 25.51 ตามลำดับ

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีน้ำระบบน้ำขนาดพื้นที่ 65-100 ไร่ มีต้นทุนประกอบไปด้วย ต้นทุนผันแปร 1,593.90 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่ 658.47 บาทต่อไร่ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,252.37 บาทต่อไร่ หรือ 3.25 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70.77 และ 29.23 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ

ผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วย ผลตอบแทนทางตรงและผลตอบแทนทางอ้อม ซึ่งคำนวณได้จากผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรปลูกได้คูณกับราคาขายเฉลี่ยต่อกิโลกรัม ผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของทั้ง 6 กลุ่ม มีรายละเอียด ดังนี้

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ ขนาดพื้นที่ 5-35 ไร่ ผลตอบแทนที่ได้รับ ประกอบด้วยผลตอบแทนทางตรง มีผลผลิตเฉลี่ย 789.75 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีค่าความชื้นเฉลี่ย 16.80 เปอร์เซ็นต์ ราคาขายหลังหักค่าความชื้นเฉลี่ย 6.37 บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 5,030.71 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนทางอ้อม มีผลผลิตเฉลี่ย 38.14 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายเฉลี่ย 0.60 บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 22.88 บาทต่อไร่ รวมรายได้เฉลี่ย 5,053.59 บาทต่อไร่ หรือ 6.40 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.55 และ 0.45 ตามลำดับ โดยมีกำไรสุทธิ 2,886.44 บาทต่อไร่ และจากการวิเคราะห์ผลตอบแทน พบว่า มีอัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 57.12 อัตรากำไรต่อต้นทุนของสินทรัพย์รวม ร้อยละ 0.25 อัตรากำไรต่อต้นทุนของเจ้าของร้อยละ 0.27 อัตรากำไรต่อต้นทุนร้อยละ 133.19

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ ขนาดพื้นที่ 36-65 ไร่ ผลตอบแทนที่ได้รับ ประกอบด้วยผลตอบแทนทางตรง มีผลผลิตเฉลี่ย 796.54 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีค่าความชื้นเฉลี่ย 16.50 เปอร์เซ็นต์ ราคาขายหลังหักค่าความชื้นเฉลี่ย 6.39 บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 5,089.89 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนทางอ้อม มีผลผลิตเฉลี่ย 23.41 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายเฉลี่ย 0.57 บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 13.34 บาทต่อไร่ รวมรายได้เฉลี่ย 5,103.23 บาทต่อไร่ หรือ 6.41 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.74 และ 0.26 ตามลำดับ โดยมีกำไรสุทธิ 2,897.28 บาทต่อไร่ และจากการวิเคราะห์ผลตอบแทน พบว่า มีอัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 56.77 อัตรากำไรต่อต้นทุนของสินทรัพย์รวม ร้อยละ 0.02 อัตรากำไรต่อต้นทุนของเจ้าของ ร้อยละ 0.03 อัตรากำไรต่อต้นทุนร้อยละ 131.34

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ ผลตอบแทนที่ได้รับ ประกอบด้วยผลตอบแทนทางตรง มีผลผลิตเฉลี่ย 786.87 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีค่าความชื้นเฉลี่ย 16.00 เปอร์เซ็นต์ ราคาขายหลังหักค่าความชื้นเฉลี่ย 6.68 บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 5,256.29 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนทางอ้อม มีผลผลิตเฉลี่ย 13.42 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายเฉลี่ย 0.57 บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 13.42 บาทต่อไร่ รวมรายได้เฉลี่ย 5,269.71 บาทต่อไร่ หรือ 6.70 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.75 และ 0.25 ตามลำดับ โดยมีกำไรสุทธิ 3,087.03 บาทต่อไร่ และจากการวิเคราะห์ผลตอบแทน พบว่า มีอัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 58.58 อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม ร้อยละ 0.02 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ร้อยละ 0.03 อัตรากำไรต่อต้นทุน ร้อยละ 141.43

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำ ขนาดพื้นที่ 5-35 ไร่ ผลตอบแทนที่ได้รับประกอบด้วยผลตอบแทนทางตรง มีผลผลิตเฉลี่ย 673.83 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีค่าความชื้นเฉลี่ย 16.40 เปอร์เซ็นต์ ราคาขายหลังหักค่าความชื้นเฉลี่ย 6.59 บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 4,440.55 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนทางอ้อม มีผลผลิตเฉลี่ย 25.20 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายเฉลี่ย 0.58 บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 14.62 บาทต่อไร่ รวมรายได้เฉลี่ย 4,455.17 บาทต่อไร่ หรือ 6.61 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.67 และ 0.33 ตามลำดับ โดยมีกำไรสุทธิ 2,282.24 บาทต่อไร่ และจากการวิเคราะห์ผลตอบแทน พบว่า มีอัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 51.23 อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม ร้อยละ 0.04 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ร้อยละ 0.06 อัตรากำไรต่อต้นทุนร้อยละ 105.03

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำ ขนาดพื้นที่ 36-65 ไร่ ผลตอบแทนที่ได้รับประกอบด้วยผลตอบแทนทางตรง มีผลผลิตเฉลี่ย 687.86 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีค่าความชื้นเฉลี่ย 16.90 เปอร์เซ็นต์ ราคาขายหลังหักค่าความชื้นเฉลี่ย 6.19 บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 4,257.85 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนทางอ้อม มีผลผลิตเฉลี่ย 23.50 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายเฉลี่ย 0.60 บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 14.10 บาทต่อไร่ รวมรายได้เฉลี่ย 4,271.95 บาทต่อไร่ หรือ 6.21 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.67 และ 0.33 ตามลำดับ โดยมีกำไรสุทธิ 2,105.53 บาทต่อไร่ และจากการวิเคราะห์ผลตอบแทน พบว่า มีอัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 49.29 อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม ร้อยละ 0.03 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ร้อยละ 0.04 อัตรากำไรต่อต้นทุนร้อยละ 97.19

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำ ขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ ผลตอบแทนที่ได้รับประกอบด้วยผลตอบแทนทางตรง มีผลผลิตเฉลี่ย 693.79 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีค่าความชื้นเฉลี่ย 16.00 เปอร์เซ็นต์ ราคาขายหลังหักค่าความชื้นเฉลี่ย 6.68 บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 4,634.52 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนทางอ้อม มีผลผลิตเฉลี่ย 23.64 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายเฉลี่ย 0.50

บาทต่อกิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 11.82 บาทต่อไร่ รวมรายได้เฉลี่ย 4,646.34 บาทต่อไร่ หรือ 6.70 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.75 และ 0.25 ตามลำดับ โดยมีกำไรสุทธิ 2,393.97 บาทต่อไร่ และจากการวิเคราะห์ผลตอบแทน พบว่ามีอัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 51.52 อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม ร้อยละ 0.05 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ร้อยละ 0.06 อัตรากำไรต่อต้นทุน ร้อยละ 106.29

ด้านการตลาดและราคา เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้ตามโครงการฯ คือ จำหน่ายผ่านสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด ร้อยละ 57.95 รองลงมาจำหน่ายให้กับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ร้อยละ 23.08 จำหน่ายให้กับไซโลที่รับจำนำ ร้อยละ 15.90 และขายให้กับพ่อค้าที่มารับซื้อ ร้อยละ 3.07 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความพึงพอใจต่อราคาที่ยกจำหน่ายได้ ร้อยละ 75.44 และมีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 19.44 ไม่พึงพอใจต่อราคาที่ยกจำหน่ายได้ เนื่องจากราคาที่ขายในช่วงแรกยังไม่สูงขึ้น ต่อมาภายหลังราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ขยับตัวสูงขึ้น

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ

ปัญหาด้านการปลูกของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาสภาพดิน น้ำ ลม ฟ้า อากาศไม่อำนวย คิดเป็นร้อยละ 45.53 รองลงมา ได้แก่ ผลผลิตได้น้อยกว่าที่ควร ถูกแมลงรบกวน วัชพืชมาก และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นโรค

ปัญหาด้านต้นทุนของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาต้องใช้เงินลงทุนสูง คิดเป็นร้อยละ 42.15 รองลงมา ได้แก่ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชและวัชพืช เมล็ดพันธุ์ อุปกรณ์ทำสวนมีราคาสูง

ปัญหาด้านผลตอบแทนของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาผลผลิตที่ได้้น้อยกว่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 48.24 รองลงมา ได้แก่ ผลผลิตเสียหาย ราคาที่ยกจำหน่ายได้ไม่แน่นอน ถูกหักค่าความชื้นสูง และผลผลิตที่ไม่แน่นอน

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สามารถอภิปรายผลการศึกษา โดยจำแนกตามประเภทการดูแลรักษาและขนาดพื้นที่เพาะปลูก พบว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ ให้ผลตอบแทนดีที่สุดในกลุ่ม คือ มีผลกำไรสุทธิเท่ากับ 3,087.03 บาทต่อไร่ มีผลตอบแทนเท่ากับ 5,269.71 บาทต่อไร่ และมีผลผลิตต่อไร่เท่ากับ 786.87 กิโลกรัมต่อไร่ มีต้นทุนต่อไร่เท่ากับ 2,182.68 บาทต่อไร่ หรือเท่ากับ 2.77 บาทต่อกิโลกรัม มีอัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตรากำไรต่อต้นทุนเท่ากับร้อยละ 58.58 0.02 0.03 และ 141.43 ตามลำดับ

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำ ขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ ให้ผลตอบแทน ดีที่สุดในกลุ่ม คือ มีผลกำไรสุทธิเท่ากับ 2,393.97 บาทต่อไร่ มีผลตอบแทนเท่ากับ 4,646.34 บาทต่อไร่ และมีผลผลิตต่อไร่เท่ากับ 693.79 กิโลกรัมต่อไร่ มีต้นทุนต่อไร่เท่ากับ 2,252.37 บาทต่อไร่ หรือเท่ากับ 3.25 บาทต่อกิโลกรัม มีอัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อ ส่วนของเจ้าของ และอัตรากำไรต่อต้นทุน เท่ากับร้อยละ 51.52 0.05 0.06 และ 106.29 ตามลำดับ

จากการศึกษาต้นทุนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ ของเกษตรกรผู้ปลูก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า ต้นทุนของ การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความสอดคล้องกับ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2551) ได้รายงานผลการ สืบสวนต้นทุนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งประเทศในปีพ.ศ.2548/2549 และรายงานผลการสำรวจ ต้นทุนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งประเทศในปีพ.ศ.2549/2550 โดยพบว่าเกษตรกรมีต้นทุนในการ เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 2,349.65 บาทต่อไร่ หรือเท่ากับ 4.00 บาทต่อกิโลกรัม และ เท่ากับ 2,526.58 บาทต่อไร่ หรือเท่ากับ 4.09 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ แต่ผลการศึกษาด้านต้นทุนของ การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีต้นทุนต่อไร่หรือต่อกิโลกรัม ต่ำกว่าเล็กน้อยเนื่องจาก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนของแต่ละพื้นที่ย่อมแตกต่างกัน และช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผล กระทบต่อต้นทุนที่ลดลงหรือเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ

จากการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า ต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความสอดคล้องกับ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อำเภอแม่สอด(2551) ได้รายงานผลการสำรวจการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้งในนา ปีที่เพาะปลูกปี พ.ศ.2549/50 โดยพบว่าเกษตรกรมีต้นทุนในการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 3,055.00 บาทต่อไร่ แต่ผลการศึกษาด้านต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ ของเกษตรกรผู้ปลูก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีต้นทุนต่อไร่ หรือต่อกิโลกรัม ต่ำกว่าเล็กน้อย เนื่องจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนของแต่ละพื้นที่ย่อมแตกต่างกัน และช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลกระทบต่อต้นทุนที่ลดลงหรือเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ และพบว่า ผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ก็มีความสอดคล้องกันเช่นเดียวกัน โดยพบว่า เกษตรกรมีผลตอบแทนในการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้งในนาปี เท่ากับ 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีราคาขายเท่ากับ 6.00 บาทต่อกิโลกรัม หรือมีผลตอบแทนต่อไร่เท่ากับ 6,000.00 บาทต่อไร่ แต่ผล การศึกษาผลการตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีผลตอบแทนต่อไร่

หรือต่อกิโลกกรัม ต่ำกว่าเล็กน้อย เนื่องจากความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และราคาที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามความต้องการของตลาด ในแต่ละช่วงระยะเวลาหนึ่งและช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนที่ลดลงหรือเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ ต้นทุนและผลตอบแทนดังกล่าวข้างต้น มีผลต่อการคำนวณกำไรสุทธิ ซึ่งกำไรสุทธิก็มีความสอดคล้องเช่นเดียวกัน โดยพบว่าเกษตรกรมีกำไรสุทธิในการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้งในนาปีเท่ากับ 2,495.00 บาทต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าหรือต่ำกว่าเล็กน้อยของผลการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เนื่องจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและผลตอบแทนของแต่ละพื้นที่ที่ย่อมแตกต่างกัน และช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลกระทบต่อต้นทุนและผลตอบแทนตามราคาที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามความต้องการของตลาดหรือที่ลดลงหรือเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ

ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม การค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ผู้ศึกษามีข้อค้นพบจากการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาด้านต้นทุน พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ มีสัดส่วนโครงสร้างของต้นทุนต่อไร่ ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ พบว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ กลุ่มที่มีต้นทุนต่อไร่สูงสุด คือ กลุ่มที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ ขนาดพื้นที่ 36-65 ไร่ มีต้นทุนต่อไร่สูงสุดเท่ากับ 2,205.95 บาทต่อไร่ ซึ่งเป็นต้นทุนผันแปรเท่ากับ 1,655.15 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 75.03 และต้นทุนคงที่เท่ากับ 550.80 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 24.97 หรือคิดเป็นต้นทุนต่อกิโลกกรัมเท่ากับ 2.77 บาทต่อกิโลกกรัม

ด้านต้นทุนผันแปร 3 อันดับแรก ต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สูงสุดเท่ากับ 443.29 บาทต่อไร่ รองลงมาคือค่าปุ๋ยเท่ากับ 437.85 บาทต่อไร่ และค่ายาปราบศัตรูพืช และวัชพืชเท่ากับ 262.71 บาทต่อไร่

ด้านต้นทุนคงที่ 3 อันดับแรก ต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าเสื่อมราคายานพาหนะทางการเกษตร และเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรสูงสุดเท่ากับ 382.57 บาทต่อไร่ รองลงมาเป็นค่าแรงงานตนเองเท่ากับ 83.41 บาทต่อไร่ และค่าใช้ที่ดินตนเองเท่ากับ 83.33 บาทต่อไร่

ส่วนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำ พบว่ากลุ่มที่มีต้นทุนต่อไร่สูงสุด คือ กลุ่มที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ มีต้นทุนต่อไร่สูงสุดเท่ากับ

2,252.37 บาทต่อไร่ ซึ่งเป็นต้นทุนผันแปรเท่ากับ 1,593.90 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 70.77 และ ต้นทุนคงที่เท่ากับ 658.47 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 29.23 หรือคิดเป็นต้นทุนต่อกิโลกรัมเท่ากับ 3.25 บาทต่อกิโลกรัม

ด้านต้นทุนผันแปร 3 อันดับแรกต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยสูงสุดเท่ากับ 414.98 บาทต่อไร่ รองลงมา คือค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เท่ากับ 414.81 บาทต่อไร่ และค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืชเท่ากับ 283.95 บาทต่อไร่

ด้านต้นทุนคงที่ 3 อันดับแรก ต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าเสื่อมราคายานพาหนะทางการเกษตร และเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรสูงสุดเท่ากับ 490.85 บาทต่อไร่ รองลงมาเป็นค่าใช้ที่ดินตนเองเท่ากับ 83.33 บาทต่อไร่ และค่าแรงงานตนเองเท่ากับ 83.13 บาทต่อไร่

2. การศึกษาด้านผลตอบแทน พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ มีสัดส่วน โครงสร้างของผลตอบแทนต่อไร่ ซึ่งประกอบด้วย ผลตอบแทนทางตรง และผลตอบแทน ทางอ้อม พบว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ กลุ่มที่มีผลตอบแทนต่อไร่สูงสุด คือ กลุ่ม ที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ มีผลตอบแทนต่อไร่สูงสุดเท่ากับ 5,269.71 บาทต่อไร่ ซึ่งเป็นผลตอบแทนทางตรงเท่ากับ 5,256.29 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 99.75 และผลตอบแทนทางอ้อมเท่ากับ 13.42 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.25 หรือคิดเป็นผลตอบแทน ต่อกิโลกรัมเท่ากับ 6.70 บาทต่อกิโลกรัม

ด้านผลตอบแทนทางตรง ผลตอบแทนทางตรงได้มาจากการขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่จำหน่ายเป็นแบบเมล็ด ซึ่งมีผลผลิตต่อไร่เท่ากับ 786.87 กิโลกรัมต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้ต่อกิโลกรัม เท่ากับ 6.70 บาทต่อกิโลกรัม

ด้านผลตอบแทนทางอ้อม ผลตอบแทนทางอ้อม ได้มาจากการขายชังข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีผลผลิตต่อไร่เท่ากับ 23.54 กิโลกรัมต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 13.42 บาทต่อไร่

ดังนั้น ส่งผลให้มีกำไรสุทธิสูงสุดเท่ากับ 3,087.03 บาทต่อไร่

ส่วนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำ พบว่ากลุ่มที่มีผลตอบแทนต่อไร่ สูงสุดคือ กลุ่มที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ มีผลตอบแทนต่อไร่ สูงสุดเท่ากับ 4,646.34 บาทต่อไร่ ซึ่งเป็นผลตอบแทนทางตรงเท่ากับ 4,634.52 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็น ร้อยละ 99.75 และผลตอบแทนทางอ้อมเท่ากับ 11.82 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.25 หรือคิดเป็น ผลตอบแทนต่อกิโลกรัมเท่ากับ 6.70 บาทต่อกิโลกรัม

ด้านผลตอบแทนทางตรง ผลตอบแทนทางตรงได้มาจากการขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่จำหน่ายเป็นแบบเมล็ด ซึ่งมีผลผลิตต่อไร่เท่ากับ 693.79 กิโลกรัมต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้ต่อกิโลกรัม เท่ากับ 6.70 บาทต่อกิโลกรัม

ด้านผลตอบแทนทางอ้อม ผลตอบแทนทางอ้อม ได้มาจากการขายซังข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีผลผลิตต่อไร่เท่ากับ 23.64 กิโลกรัมต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 11.82 บาทต่อไร่

ดังนั้น ส่งผลให้มีกำไรสุทธิสูงสุดเท่ากับ 2,393.97 บาทต่อไร่

3. การศึกษาด้านการวิเคราะห์ผลตอบแทน พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามโครงการฯ มีสัดส่วนโครงสร้างของการวิเคราะห์ผลตอบแทน ซึ่งประกอบด้วย อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตรากำไรต่อต้นทุน

อัตรากำไรสุทธิ พบว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ กลุ่มที่มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุด คือ กลุ่มที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุดเท่ากับร้อยละ 58.58

ส่วนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำ กลุ่มที่มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุด คือ กลุ่มที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุดเท่ากับร้อยละ 51.52

อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม พบว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ กลุ่มที่มีอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวมสูงสุด คือ กลุ่มที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 5-35 ไร่ มีอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวมร้อยละ 0.25

ส่วนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำ กลุ่มที่มีอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวมสูงสุด คือ กลุ่มที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ มีอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวมสูงสุดเท่ากับร้อยละ 0.05

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ กลุ่มที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด คือ กลุ่มที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 5-35 ไร่ มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับร้อยละ 0.27

ส่วนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำ กลุ่มที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด คือ กลุ่มที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุดเท่ากับร้อยละ 0.06

อัตรากำไรต่อต้นทุน พบว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ กลุ่มที่มีอัตรากำไรต่อต้นทุนสูงสุด คือ กลุ่มที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 5-35 ไร่ และ 66-100 ไร่ มีอัตรากำไรต่อต้นทุนสูงสุดเท่ากับร้อยละ 141.43

ส่วนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำ กลุ่มที่มีอัตรากำไรต่อต้นทุนสูงสุด คือ กลุ่มที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ มีอัตรากำไรต่อต้นทุนสูงสุด เท่ากับร้อยละ 106.29

ข้อจำกัดในการศึกษา

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และเข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในปีพ.ศ.2551 เท่านั้น ดังนั้น การนำแนวการศึกษาไปใช้ ควรพิจารณาถึงข้อกำหนดเรื่องขอบเขตการศึกษาให้เหมาะสม เนื่องจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อต้นทุนและผลตอบแทนของแต่ละพื้นที่ย่อมแตกต่างกัน

2. ต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้ ขึ้นอยู่กับผลของการตอบแบบสอบถามและการให้สัมภาษณ์ หากข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกับความเป็นจริง จะทำให้ต้นทุนและผลตอบแทนจากการศึกษาในครั้งนี้คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง

3. ระยะเวลาของการศึกษาอยู่ในช่วงปีพ.ศ.2551 หากระยะเวลาเปลี่ยนแปลงไปอาจมีผลต่อต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้รับจากการศึกษา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อการศึกษาในครั้งนี้ เช่น ต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ ราคาที่เพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า ให้ผลตอบแทนที่ดีและเหมาะสมต่อการลงทุน แต่อย่างไรก็ตาม การพิจารณาตัดสินใจในการลงทุนนั้น จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยหลาย ๆ ด้านประกอบกัน เพื่อให้การลงทุนมีความเสี่ยงต่ำที่สุด และมีผลตอบแทนจากการลงทุนสูงที่สุด ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการตลาด

จากข้อค้นพบในการศึกษาดังกล่าวข้างต้น เกษตรกรควรให้ความสำคัญด้านการตลาด การจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้กับตลาดกลางรับซื้อผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด ควรจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้ตลาดกลางรับซื้อผลผลิตของสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด มากกว่าพ่อค้าคนกลาง หรือไซโลที่รับซื้อผลผลิต เนื่องจากเกษตรกรจะไม่ถูกกดราคาค่าความชื้นและยังได้รับผลประโยชน์อื่นๆ เช่น การได้รับเงินปันผลจากกำไรสุทธิ และเงินเฉลี่ยคืน จากปริมาณธุรกิจที่สมาชิก

ผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำหน่ายให้กับสหกรณ์ รวมถึงด้านราคาจำหน่ายผลผลิตที่เกษตรกรได้รับมีความพึงพอใจ

เกษตรกรควรมีการลงทุนเพิ่มคุณค่าของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด โดยการลงทุนสร้างลานตากเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หรือสร้างเครื่องอบแห้งขนาดย่อม เพื่อลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่งผลให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้รับราคาต่อกิโลกรัมมีมูลค่ามากขึ้น

2. ด้านการบริหารจัดการ

จากข้อค้นพบในการศึกษาดังกล่าวข้างต้น เพื่อส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการที่ดี เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ควรมีการจัดทำบัญชีต้นทุนของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อที่เกษตรกรจะได้รับประโยชน์จากการบันทึกบัญชี เช่น เมื่อเกษตรกรบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ผ่านไปหนึ่งฤดูกาลผลิต พบว่าเกษตรกรมีรายรับ-รายจ่ายของปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรควรนำบัญชีรายจ่ายที่บันทึกไว้เมื่อฤดูกาลผลิตครั้งที่แล้วมาพิจารณา วิเคราะห์ลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนต่ำ ผลตอบแทนที่สูง

สืบเนื่องจากการจัดทำบัญชีต้นทุนในการประกอบอาชีพปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามโครงการฯ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รายใดที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ดังกล่าวข้างต้นจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ดังกล่าวจัดทำบัญชีต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และนำเสนอในโครงการฯ จะได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืม 3 % จากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมปกติ เกษตรกรไม่ต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยจ่ายจากเงินกู้ยืมที่ยืมมาเป็นทุนหมุนเวียนในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลดลง ผลตอบแทนสูงขึ้น

การบริหารจัดการทางด้านหน่วยงานที่ดูแลโครงการฯ ควรมีการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการที่ดีและให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการปลูก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว เพียงแต่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เข้ามาดูแลโครงการดังกล่าว เข้ามาดูแลให้องค์ความรู้ความเข้าใจ หรือวิทยากรปลูกที่ถูกต้องแก่

4. ด้านต้นทุนและผลตอบแทน

ด้านต้นทุน เกษตรกรควรนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในพัฒนาการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น และสามารถนำนวัตกรรมใหม่ ๆ ของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ตัวอย่างเช่น

โครงการจัดทำปุ๋ยหมักชีวภาพที่ทำให้ต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง โครงการพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีผลผลิตสูง แต่ใช้น้ำน้อยสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ไม่มีระบบน้ำ หรือที่อาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติ เพื่อให้เกษตรกรได้รับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ควรมีการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีคุณภาพดีไม่เกิดการกลายพันธุ์ของเมล็ดพันธุ์ หากให้แห้ง ให้มีความชื้นต่ำสุด คงรูปเมล็ดพันธุ์ไว้เพื่อใช้ในการปลูกในฤดูกาลเพาะปลูกต่อไป เพื่อลดต้นทุนด้านค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ในด้านยานพาหนะทางการเกษตรและเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรของเกษตรกรที่ต้องใช้น้ำมันดีเซล ควรได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่ดูแลโครงการฯ ส่งเสริมให้องค์ความรู้ หรือวิทยากร การผลิตน้ำมันไบโอดีเซลที่มีต้นทุนต่ำและควรส่งเสริมให้ใช้น้ำมันไบโอดีเซลแทนน้ำมันดีเซลที่ขายในท้องตลาด เพื่อลดต้นทุนด้านน้ำมันเชื้อเพลิง

ในด้านยาปราบศัตรูพืช หน่วยงานที่ดูแลโครงการฯ ควรส่งเสริมให้เกษตรกรควรลดการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช ควรส่งเสริมให้ความรู้ด้านวิทยากรใช้น้ำส้มควันไม้จากกระบวนการเผาถ่าน ใช้กำจัดศัตรูข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แทนการใช้สารเคมี เพื่อลดต้นทุนด้านค่ายาปราบศัตรูพืช

ด้านผลตอบแทน เนื่องจากราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่จำหน่ายได้ในการปลูกแบบมีระบบน้ำและแบบไม่มีระบบน้ำไม่มีความแตกต่างกัน ราคาที่จำหน่ายได้ขึ้นอยู่กับช่วงจังหวะเวลา การจำหน่ายผลผลิตเนื่องผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีราคาผันผวน ซึ่งเกษตรกรจะได้รับราคาหลังหักค่าความชื้น การกำหนดราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ขึ้นอยู่กับตลาดกลางที่รับซื้อผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และขึ้นอยู่กับวิธีการจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร บางรายจำหน่ายโดยวิธีแบบฝักส่งผลให้ได้รับราคาที่จำหน่ายต่ำ เนื่องจากถูกหักค่าความชื้นสูง ส่วนเกษตรกรที่จำหน่ายโดยวิธีแบบเมล็ดยังมีค่าความชื้น เนื่องจากไม่ได้ตากเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อลดความชื้น ส่งผลให้ถูกหักค่าความชื้นสูงเช่นกัน ดังนั้น สืบเนื่องจากข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ แนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรควรมีลานตากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ขนาดเล็ก หรือมียุ้งฉางไว้เก็บผลผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าราคาจำหน่ายผลผลิตต่อกิโลกรัมให้สูงขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุด